

The proposed
THE JAINA ĀGAMA TEXTS SERIES
(in 17 volumes)

Sponsored by
SHRI MAHAVIRA JAINA VIDYALAYA
GOWALIA TANK ROAD, BOMBAY 26 WR

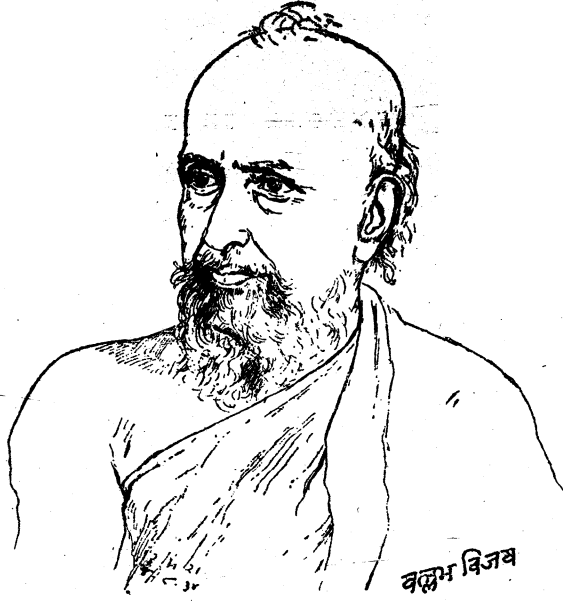
THE JAINA ĀGAMA TEXTS SERIES

GENERAL EDITORS

Muni Shri Punyavijayaji
Pandit Dalsukh Malvania

SHRI MAHAVIRA JAINA VIDYALAYA
GOWALIA TANK ROAD ■ BOMBAY 26 WR

ACARYA VIJAYAVALLABHASŪRI
[1871-1954 A. D.]

*He inspired the foundation of Shri Mahavira
Jaina Vidyalaya in 1915 A. D.*

It is now an almost acknowledged fact that the current of Indian literature is constituted of three main streams, viz., Sanskrit, Pali and Prakrit. Persistent efforts of the East and the West have, indeed, yielded tangible results in the form of critical editions of the important Sanskrit and Pali texts, their translations and interpretations, and original researches concerning the same. But, somehow or other, very little has been done for Prakrit language and literature, which is equally, if not more, important in arriving at the all-out estimate of Indian culture and civilization. Beginning from the time of Lord Mahavira in 6th century B. C. right up to the modern times, this Prakrit literature has exercised its forceful influence in moulding the shape of every branch of Indian literature. Hence, we cannot interpret the Indian culture in its entirety without the study of this vast and varied literature, which has grown into several branches of religious as well as of secular types.

The foundations of Prakrit literature lay almost wholly in Jaina Agamic texts and inspite of several efforts at editing, much remains still to be done in this field, which can draw the attention of the scholars of the East and the West alike. The Prakrit Text Society was founded in 1952 by the generous efforts of Dr. Rajendraprasad, the then President of the Indian Republic. The aims and objects of the Prakrit Text Society include the study and researches in Prakrit literature but it is not possible for the Society to cope entirely with publication of the critical editions of the Agamic texts with the help and in the light of the entire available commentarial literature thereon.

Shri Mahavira Jaina Vidyalaya includes, amongst its objects, the research and publication of Jaina literature. Vidyalaya felt the void of critically edited Jaina Agama Texts. To meet with the growing demand of Indian and foreign scholars, Vidyalaya put a concrete proposal of publication before Muni Shri Punyavijayaji, an erudite scholar saint in the field of Prakrit languages and literature. This great scholar has devoted the time and the energy of his life in the research work of Jaina Agamic texts. He has made research the mission of his life. We feel happy to say that this great scholar accepted our request and he, in consultation with Dr. Sukhlalji

Sanghvi, Pandit Bechardas Doshi, Dr. A. N. Upadhye, Pandit Dalsukhbhai Malvania, Dr. P. B. Pandit and other scholars, finalized the scheme of publishing Agamic texts.

Some of the scholars who have accepted the work of editing are Muni Shri Punyavijayaji, Pandit Bechardas Doshi, Dr. V. M. Kulkarni, Prof. N. V. Vaidya, Dr. S. B. Deo and others.

The whole series will be printed on specially manufactured paper with extra rag-content for longer durability with library bindings.

The Jaina Agama Texts will be completed in 17 volumes and we are anxious to finish this project during the next 10 years.

Shri Mahavira Jaina Vidyalaya has formed the Agama Prakasana Samiti of the following members :—

1. Shri Parmanand K. Kapadia	2. Dr. Jayantilal S. Badami
3. Shri Ratilal C. Kothari	4. Shri Sevantilal C. Shah
5. Shri Chandulal V. Shah
(Hon. Sec.)	6. Shri Manubhai G. Kapadia
(Hon. Sec.)
7. Shri Jayantilal R. Shah
(Hon. Sec.)	8. Shri Ratilal D. Desai
(Joint Secretary)

SRĪ JAINA ĀGAMA TEXTS SERIES

(The scheme of arrangement of the subjects)

Cūlikāsūtra - 2

- Vol. I (1) Nandisūtra
(2) Anuyogadvārasūtra

Angas - 11

- Vol. II (1) Acārāṅga
(2) Sūtrakṛtāṅga
Vol. III (3) Sthānāṅga
(4) Samavāyāṅga
Vol. IV (5) Vyākhyāprajñapti
(in two parts)
Vol. V (6) Jñātādharmakathāṅga
Vol. VI (7) Upāsakadaśāṅga
(8) Antakṛddasāṅga
(9) Anuttaropapātikadaśāṅga
(10) Praśnavyākaraṇadaśāṅga
(11) Vipākadaśāṅga

Upāṅgas - 12

- Vol. VII (1) Aupapātika
(2) Rājaprasnīya
Vol. VIII (3) Jivābhigama
Vol. IX (4) Prajñāpanā
(in two parts)
Vol. X (5) Jambūdvīpaprajñapti
Vol. XI (6) Candraprajñapti
(7) Sūryaprajñapti
Vol. XII (8) Nirayāvalikā
(9) Kalpāvataṃsikā
(10) Puṣpikā
(11) Puṣpacūlikā
(12) Vṛṣṇidaśā

Chedasūtra - 6

- Vol. XIII (1) Daśāśrutaskandha
(2) Bṛhatkalpasūtra
(3) Vyavahārasūtra
(4) Niśīthasūtra
(5) Jītakalpa (Śrāddhajītakalpa and
Yatijītakalpa)
Vol. XIV (6) Mahāniśīthasūtra

Mūla Sūtra - 4

- Vol. XV (1) Daśavaikālika
 (2) Uttarādhyayana
 Vol. XVI (3) Piṇḍaniryukti (Oghaniryukti and Samsakta-
 niryukti included)

Prakīrṇaka - 10

- Vol. XVII (1) Catuḥśaraṇa
 (2) Āturapratyākhyāna
 (3) Bhaktaparijñā
 (4) Saṁstāraka
 (5) Tandulavaicārika
 (6) Candravedhyaka
 (7) Devendrastava
 (8) Gaṇividya
 (9) Mahāpratyākhyāna
 (10) Vīrastava

This volume will also include the following
 Prakīrṇakas—

- (1) Ajivakalpa
 (2) Gacchācāra
 (3) Maraṇasamādhi
 (4) Arāadhanāpatākā
 (5) Dvīpasāgaraprajñaptisaṅgrahaṇī
 (6) Jyotiṣkaraṇḍaka
 (7) Sārāvali

Gowalia Tank Rd.
 Bombay 26
 January, 4, 1964

Chandulal V. Shah
 Manubhai G. Kapadia
 Jayantilal R. Shah
Hon. Secretaries
 Shri Mahavira Jaina Vidyalaya

Here we give the specimen pages from
the edited text of Nandisūtra for
perusal of the interested scholars
for their esteemed suggestions.

सिरिदेववायगविरइयं

नंदिसुत्तं

॥ णमो त्थु णं समणस्स भगवओ महइ-महावीर-वद्धमाणसामिस्स ॥

णमो अणुओगधराणं थेराणं ।

सिरिदेववायगविरइयं

नंदिसुत्तं

[सुत्तं १. तित्थयरमहावीरत्थुई]

५

- § १. जयइ जगजीवजोणीवियाणओ जगगुरू जगाणंदो ।
जंगणाहो जगबंधू जयइ जगपियामहो भयवं ॥ १ ॥
जयइ सुयाणं पभवो तित्थयरणं अपच्छिमो जयइ ।
जयइ गुरू लोगाणं जयइ महप्पा महावीरो ॥ २ ॥
भदं सच्चजगुज्जोयगस्स भदं जिणस्स वीरस्स ।
भदं सुरा-उसुरणमंसियस्स भदं धुरयस्स ॥ ३ ॥

१०

[सुत्तं २. संघत्थुई]

- § २. गुणभवणगहण ! सुयरयणभरिय ! दंसणविसुद्धरच्छागा ! ।
संघणगर ! भदं ते अक्खंडचरित्तपागारा ! ॥ ४ ॥
संजम-तवतुंबा-उरयस्स णमो सम्मत्तपारियल्लस्स ।
अप्पडिचक्कस्स जओ होउ सया संघचक्कस्स ॥ ५ ॥
भदं सीलपडागूसियस्स तव-णियमतुरगजुत्तस्स ।
संघरहस्स भगवओ सज्झायसुणंदिघोसस्स ॥ ६ ॥

१५

१. जिणवसभो सललियवसभविक्कमगती महावीरो चूपा० ॥ २. °त्थगरा° सं० ॥
३. गुणभवण० इति संजम-तव० इति भदं सील० इति च सूत्रगाथात्रिकं चूर्णौ पश्चानुपूर्व्या
व्याख्यातमस्ति ॥ ४. अक्खंडचारि° सु० ॥ ५. अत्र °तुंबारस्स इति मलयगिरिसम्मत्तः पाठः ।
तदनुसरणेन च केनापि विदुषा खं० मो० प्रत्योः संशोधनं कृतं दृश्यते ॥ ६. °सुणेमिघो° हपा०
मपा० । अंगविज्जाशास्त्रेऽपि “तत्थ सरसंपन्ने हिरन्न-मेघ-दुंदुभि-वसभ-गय-सीह-सहूल-भमर-रधणेमि-
णिग्घोस-सारस-कोकिल-उक्कोस-कोंच-चक्काक-हंस-कुरर-बरिहिण-तंतीसर-गीत-वाइत-तलतालघोस-उक्कुट्ट-
छेलित-फेडित-किंकिणिमहुरघोसपादुब्भावे सरसंपण्णं बूया ।” इत्यत्र णेमिणिग्घोस इति पदं दृश्यते ॥

कम्मरयजलोहविणिगयस्स सुयरयणदीहणालस्स ।
पंचमहव्वयथिरकणियस्स गुणकेसरालस्स ॥ ७ ॥

सावगजणमहुयैरिपरिवुडस्स जिणसूरतेयबुद्धस्स ।
संघपउमस्स भदं समणगणसहस्सपत्तस्स ॥ ८ ॥ [जुम्मं]

५ तव-संजममयलंछण ! अकिरियराहुमुहदुद्धरिस्स ! णिच्चं ।
जय संघचंद ! णिम्मलसम्मत्तविसुद्धजुणहागा ! ॥ ९ ॥

परतिथियगहपहणासगस्स तवतेयदित्तलेसस्स ।
णाणुज्जोयस्स जए भदं दमसंघसूरस्स ॥ १० ॥

१० भदं धिइवेलापैरिगयस्स सज्झायजोगमगरस्स ।
अक्खोभस्स भगवओ संघसमुदस्स रुंदस्स ॥ ११ ॥

सम्मदंसैणवइरदढरूढगाढावगाढपेढस्स ।
धम्मवरयणमंडियचामीयरमेहलांगस्स ॥ १२ ॥

णियमूसियकणयसिलार्यलुज्जलजलंतचित्तकूडस्स ।
णंदणवणमणहरसुरभिसीलगंधंद्धमायस्स ॥ १३ ॥

१५ जीवदयासुंदरकंदरुहरियमुंणिवरमैइंदइणस्स ।
हेउसयधाउपगलंतरैत्तदित्तोसहिगुहस्स ॥ १४ ॥

संवरवरजलपगलियउज्झरपविरायमाणहारस्स ।
सावगजणपउररवंतमोरणच्चंतकुहरस्स ॥ १५ ॥

२० विणैयणयपवरमुणिवरफुरंतविज्जुज्जलंतसिहरस्स ।
विविहूणकप्पस्सखगफलभरकुसुमाउलवणस्स ॥ १६ ॥

१. °यरपरि° डे० ल० ॥ २. °जोणहागा शु० । °जुन्हागा डे० ॥ ३. °धीवेला° सं० डे० ल० ॥
४. °परिवुडस्स चू० ॥ ५. °सणवरवइरदढरूढ° डे० शु० ल० मु० । °सणओयरहुरूढ°
सं० ॥ ६. °ढपीढ° सं० ॥ ७. °लायस्स सं० ॥ ८. °यलज्ज° शु० ॥ ९. °गंधुद्धमा°
सर्वसूत्रप्रतिष्ठु । °गंधुद्धमा° चू० म० ॥ १०. °मुणिगणम° चू० ॥ ११. °मयंदइंधस्स डे०
°मइंदइंधस्स ल० ॥ १२. °तरयणदित्तो° मो० मु० । °तरित्थदित्तो° डे० ॥ १३. विणयमय°
चू० ॥ १४. विविहूणकप्पस्सखगणयभरकुसुमियकुलवणस्स चू० ॥

णाणवररयणदिप्पंतकंतवेरुलियविमलचूलस्स ।
वंदामि विणयपणओ संघमहामंदरगिरिस्स ॥ १७ ॥^१ [छहिं कुलयं]

[सुत्तं ३. तित्थयरावली]

§ ३. वंदे उसभं अजिअं संभवमभिणंदणं सुमति सुप्पभ सुपासं ।
ससि पुप्फदंत सीयल सिज्जंसं वासुपुज्जं च ॥ १८ ॥
विमलमणंतइ धम्मं संतिं कुंथुं अरं च मल्लिं च ।
मुणिसुव्वय णमि णेमी पासं तह वद्धमाणं च ॥ १९ ॥ [जुम्मं]

[सुत्तं ४. गणहरावली]

§ ४. पँढमित्थ इंदभूई बीए पुण होइ अग्गिभूइ ति ।
तइए य वाउभूई तँओ वियत्ते सुहम्मे य ॥ २० ॥
मंडिय-मोरियपुत्ते अकंपिए चेव अयलभाया य ।
मेयज्जे य पभासे य गणहरा हुंति वीरस्स ॥ २१ ॥^२ [जुम्मं]

[सुत्तं ५. जिणपवयणत्थुई]

§ ५. णेवुइपहसासणयं जयइ सया सव्वभावदेसणयं ।
कुसमयमयणासणयं जिणिंदवरवीरसासणयं ॥ २२ ॥

१. सप्तदशगाथानन्तरं चूर्णिकृतादिभिरव्याख्यातं गाथायुगलमिदं सर्वास्वपि सूत्रप्रतिषूपलभ्यते—
गुणरयणुज्जलकडयं सीलसुयंघतवमंडिउइसं ।

सुयबारसंगसिहरं संघमहामंदरं वंदे ॥

नगर रह चक्क पउमे चंदे सुरे समुद्ध मेरुम्मि ।

जो उवमिज्जइ सययं तं संघ गुणायरं वंदे ॥

अत्रार्थे जे० आदर्शे इत्थंरूपा टिप्पणी वर्तते—“गुणेत्यादिगाथा २ (द्वयं) वृत्तावव्याख्यातम्” ॥

२. सेज्जंसं सं० शु० । सेयंसं खं० ॥ ३. मणंतय डे० ल० मु० ॥ ४. णेमि खं० जे० मु० ॥ ५. पढमेत्थ जे० खं० ल० ॥ ६. वायभूई डे० ल० ॥ ७. तहा मो० ॥

८. एतद्गाथायुगलं चूर्णिकृतेऽथमाहृतमस्ति—

पढमेत्थ इंदभूती बितिए पुण होति अग्गिभूति ति ।

ततिए य वाउभूती ततो वितत्ते सुहम्मे य ॥ २० ॥

मंडिय-मोरियपुत्ते अकंपिते चेव अयलभाता य ।

मेतज्जे य पभासे य गणहरा होंति वीरस्स ॥ २१ ॥

९. इयं गाथा चूर्णिकृताऽऽहता नास्ति ॥

[सुत्तं ६. थेरावलिआ]

§ ६. सुहम्मं अग्निवेसाणं जंबूणामं च कासवं ।

पभवं कच्चायणं वंदे वच्छं सेज्जंभवं तहा ॥ २३ ॥

जसभदं तुंगियं वंदे संभूयं चेव माढरं ।

५ भद्वाहुं च पैइणं थूलभदं च गोयमं ॥ २४ ॥

एलावच्चसगोत्तं वंदामि महागिरिं सुहत्थिं च ।

तत्तो कोसियगोत्तं बहुलस्स सरिक्खयं वंदे ॥ २५ ॥

हारियंगोत्तं साइं च वंदिमो हारियं च सामज्जं ।

५ वंदे कोसियगोत्तं संडिलं अज्जजीर्यधरं ॥ २६ ॥

१० तिसमुद्दखायकित्तिं दीव-समुद्देषु गहियपेयालं ।

वंदे अज्जसमुद्दं अक्खुभियसमुद्दगंभीरं ॥ २७ ॥

भणगं करगं झरगं पभावगं णाण-दंसणगुणाणं ।

वंदामि अज्जमंगुं सुयसागरपारगं धीरं ॥ २८ ॥

१५ णाणम्मि दंसणम्मि य तव विणए णिच्चकालमुज्जुत्तं ।

अज्जाणांदिलखमणं सिरसा वंदे पसण्णमणं ॥ २९ ॥

१. जंबूणामं सं० ॥ २. सिज्जंभवं ल० मो० ॥ ३. पायसं डे० ल० ॥ ४. वच्छं सं० डे० ल० ।
 वत्ससं शु० ॥ ५. गुत्तं शु० ल० ॥ ६. कासवगो० चू० ॥ ७. यगुत्तं सायं च
 डे० शु० ल० ॥ ८. जीवधरं चूपा० । “तेषां शाण्डिल्याचार्याणां आर्यजीतधर-आर्यसमुद्राख्यौ द्वौ
 शिष्यावभूताम्, आर्यसमुद्रस्याऽऽर्यमङ्गनामानः प्रभावकाः शिष्या जाताः” इति हिमवन्तस्थ-
 विरावल्याम् पत्र ९॥ ९. खाइकित्तिं ल० ॥ १०. अज्जमंगुं ल० ॥ ११. अष्टाविंशतितमगाथानन्तरं
 हरिभद्र-मलयगिरि-चूर्णिकारपादान् शु० प्रतिं च विहाय सर्वासु सूत्रप्रतिषु गाथायुगलमिदमधि-
 कमुपलभ्यते—

वंदामि अज्जधम्मं वंदे तत्तो य भद्गुत्तं च ।

तत्तो य अज्जवद्दरं तव-नियमगुणेहिं वयरसमं ॥

वंदामि अज्जरक्खियखमणे रक्खियचरित्तसव्वस्से ।

रयणकरंडगभूओ अणुओगो रक्खिओ जेहिं ॥

एतद्गाथायुगलविषये जे० प्रताविंयं टिप्पणी—“वंदामि अज्जधम्मं० एतदपि गाथाद्वयं
 न वृत्तौ विवृतम्, आवलिकान्तरसम्बन्धित्वादिति सम्भाव्यते ” ॥ १२. अज्झानंदिल० खं० ॥

वड्ढउ वायगवंसो जसवंसो अज्जणागहत्थीणं ।
वागरण-करण-भंगिय-कम्मप्पयडीपहाणां ॥ ३० ॥

जच्चंजणधाउसमप्पहाण मुदीय-कुवलयनिहाणं ।
वड्ढउ वायगवंसो रेवइणक्खत्तणामाणं ॥ ३१ ॥

अयलपुरा णिक्खंते कालियसुयआणुओगिए धीरे ।
बंभदीवग सीहे वायगपयमुत्तमं पत्ते ॥ ३२ ॥

जेसि ईमो अणुओगो पयरइ अज्जावि अड्ढभरहम्मि ।
बहुनगरनिग्गयजसे ते वंदे खंदिलायरिए ॥ ३३ ॥

तत्तो हिमवंतमहंतविक्कमं धीपरक्कमभंणंतं ।
सज्झायमणंतधरं हिमवंतं वंदिमो सिरसा ॥ ३४ ॥

कालियसुयअणुओगस्स धारए धारए य पुव्वाणं ।
हिमवंतखमासमणे वंदे णागज्जुणायरिए ॥ ३५ ॥

मिउ-मद्वसंपण्णे अणुपुव्वि वायगत्तणं पत्ते ।
ओहसुयसर्मायरए णागज्जुणवायए वंदे ॥ ३६ ॥

वरकणगतविय-चंपय-विमउलवरकमलगब्भसिरिवण्णे ।
भवियजणहिययदइए दयागुणविसारए धीरे ॥ ३७ ॥

१. °भंगी-कम्म° चू० ॥ २. रेवयण° डे० ल० ॥ ३. तिमो ल० ॥ ४. °विक्रमे धिइपर°
चू० म० ॥ ५. °महंते जे० शु० डे० चू० । “ मणंते इति वृत्तौ व्याख्यातम् ” इति जे० प्रतौ
टिप्पणी । °मणंते खं० सं० ल० म० ॥ ६ °धरे हिमवंते चू० म० ॥ ७. °णुजोग° सं० ॥
८. मिदु-म° चू० । मिय-म° डे० ॥ ९. °मायारे चू० ॥ १०. षट्त्रिंशत्तमगाथानन्तरं श्रीहरिभद्रसूरि-
श्रीमलयगिरि-चूर्णिकारान् पी० प्रति च विहाय सर्वास्वपि सूत्रप्रतिष्विदं गाथायुगलमधि-
कमुपलभ्यते—

गोविंदाणं पि णमो अणुओगे विउलधारणिंदाणं ।

निच्चं खंति-दयाणं परूवणे दुल्लभिंदाणं ॥

तत्तो य भूयदिच्चं निच्चं तव-संजमे अनिव्विच्चं ।

पंडियजणसामन्नं वंदामी संजमविहन्नु ॥

एतद्गाथायुगलविषये “ गोविंदाणं० इदमपि गाथाद्वयं न वृत्तौ कुतश्चित् ” इति जे० प्रतौ टिप्पणी ॥

११. तवियवरकणग° चू० । वरतवियकणग° म० । न खल्वेतत् चूर्णिकृद्-मलयगिरिपादस्वीकृतं
पाठभेदयुगलं सूत्रादर्शेषु दृश्यते ॥ १२. °भसिरिव° सं० । °भसमव° डे० ॥

अड्ढभरहप्पहाणे बहुविहसज्झायसुमुणियपहाणे ।
अणुओइयवरवसहे णाइलकुलवंसणंदिकरे ॥ ३८ ॥

भूअहिययप्पगम्भे वंदे हं भूयदिण्णमायरिए ।
भवभयवोच्छेयकरे सीसे णागज्जुणरिसीणं ॥ ३९ ॥ [विसेसयं]

५

सुमुणियणिच्चा-ऽणिच्चं सुमुणियसुत्त-ऽत्थधारयं णिच्चं ।
वंदे हं लोहिच्चं सन्भावुब्भावणातच्चं ॥ ४० ॥

अत्थ-महत्थक्खाणी सुंसमणवक्खाणकहणणेव्वाणी ।
पयतीए महुरवाणी पयओ पणमामि दूसगणी ॥ ४१ ॥

१०

सुकुमाल-कोमलतले तेसिं पणमामि लक्खणपसत्थे ।
पादे पावयणीणं पांडिच्छगसएहि पणिवइए ॥ ४२ ॥

जे अण्णे भगवंते कालियसुयआणुओगिए धीरे ।
ते पणमिऊण सिरसा णाणस्स पेरूवणं वोच्छं ॥ ४३ ॥

॥ थेरावलिआ सम्मत्ता ॥

१. अणुओगियं चू० । अणुओयियं खं० । अणुओइय० इति अनुयोजितवरवृषभान् ॥
२. जगभूयहियपगम्भे इति आवश्यकपीठिकायां दीपिकाकृताऽऽहतः पाठः, जगद्भूत-
हितप्रगल्भानित्यर्थः ॥ ३. °धारयं वंदे । सन्भावुब्भावणयातत्थं लोहिच्चनामाणं ॥ इति
मु० पाठः । अयं पाठश्चूर्णि-वृत्तिकृतां न सम्मतः, नापि च सूत्रप्रतिषूषलभ्यते, आवश्यक-
निर्युक्तिदीपिकाकृता श्रीमाणिक्यशेखरसूरिणा पीठिकायामयमेव पाठ आहतोऽस्ति ॥ ४. °क्खाणि
खं० सं० जे० मो० शु० चू० ॥ ५. सुसवणं चूपा० ॥ ६. °व्वाणि खं० सं० जे० मो० शु०
चू० ॥ ७. °वाणि खं० सं० जे० मो० शु० चू० ॥ ८. °गणि खं० सं० जे० मो० शु० चू० ॥
९. एकचत्वारिंशत्तमगाथानन्तरं वृत्तिकार-चूर्णिकारान् पी० प्रति च विहाय सर्वासु सूत्रप्रतिषु
गाथेयमधिकोपलभ्यते—

तव-नियम-सच्च-संजम-विणय-ऽज्जव-खंति-मह्वरयाणं ।

सीलगुणगादियाणं अणुओगजुगप्पहाणाणं ॥

एतद्गाथाविषये जे० प्रतौ “एषाऽपि गाथा न वृत्तौ कुतश्चित्” इति टिप्पणी वर्तते । १०. पठिं
मु० ॥ ११. वंदिऊण सं० । वंदितूण पी० ॥ १२. परूयणं खं० ॥

[सुतं ७. परिस्ता]

§ ७. सेल-घण १ कुडग २ चालणि ३
 परिपूणग ४ हंस ५ महिस ६ मेसे ७ य ।
 मसग ८ जलूग ९ बिराली १०
 जाहग ११ गो १२ भेरि १३ आभीरी ॥ ४४ ॥

सा समासओ तिविहा पणत्ता, तं जहा—जाणिया १ अजाणिया २
 दुव्वियंइदा ३ ॥

[सुताइं ८-९. णाणविहाणं]

§ ८. णाणं पंचविहं पणत्तं, तं जहा—आभिणिबोहियणाणं १ सुयणाणं २
 ओहिणाणं ३ मणपज्जवणाणं ४ केवलणाणं ५ ।

§ ९. तं समासओ दुविहं पणत्तं, तं जहा—पच्चक्खं च परोक्खं च ।

[सुताइं १०-१२. पच्चक्खणाणविहाणं]

§ १०. से किं तं पच्चक्खं? पच्चक्खं दुविहं पणत्तं, तं जहा—इंदियपच्चक्खं
 च णोइंदियपच्चक्खं च ।

१. आभीरे चू० ॥ २. यइडिया खं० सं० डे० ल० ॥ ३. एतत्सूत्रानन्तरं जे० डे० मो०
 शुसं० मु० प्रतिपु चूर्णि-वृत्तिकृद्भिरव्याख्यातोऽधिकोऽयं सूत्राभासः प्रक्षिप्तः पाठ उपलभ्यते—

जाणिआ जहा—

खीरमिव जहा हंसा जे घुटंति इह गुरुगुणसमिद्धा ।

दोसे य विवज्जंती तं जाणसु जाणियं परिसं ॥

अजाणिआ जहा—

जा होइ पगइमहुरा मियछावय-सीह-कुडुडगभूया ।

रयणमिव असंठविया अजाणिया सा भवे परिस्ता ॥

दुव्वियंइदा जहा—

न य कथइ निम्माओ न य पुच्छइ परिभवस्स दोसेण ।

वत्थि व्व वायपुण्णो फुट्टइ गामेल्लयवियइढो ॥

एतत्पाठविषये जे० प्रतावियं टिप्पणी केनापि विदुषा टिप्पिता दृश्यते—“जाणियेत्यारभ्य
 एतद् गाथात्रयं वृत्तौ न व्याख्यातम्, अतोऽन्यकर्तृकं सम्भाव्यते ।”

§ ११. से किं तं इंदियपच्चक्खं ? इंदियपच्चक्खं पंचविहं पण्णत्तं, तं जहा—
सोइंदियपच्चक्खं १ चंकिंदियपच्चक्खं २ घाणिंदियपच्चक्खं ३ रंसणोदियपच्चक्खं ४
फासिंदियपच्चक्खं ५ । से तं इंदियपच्चक्खं ।

§ १२. से किं तं णोइंदियपच्चक्खं ? णोइंदियपच्चक्खं तिविहं पण्णत्तं,
तं जहा—ओहिणाणपच्चक्खं १ मणपज्जवणाणपच्चक्खं २ केवलणाणपच्चक्खं ३ ।

[सुत्ताइं १३-२९. ओहिणाणं]

§ १३. से किं तं ओहिणाणपच्चक्खं ? ओहिणाणपच्चक्खं दुविहं पण्णत्तं,
तं जहा—भवपच्चतियं च खयोवसमियं च । दोन्हं भवपच्चतियं, तं जहा—देवाणं च
णेरतियाणं च । दोन्हं खयोवसमियं, तं जहा—मणुस्साणं च पंचेदियतिरिक्ख-
जोणियाणं च ।

§ १४. को हेऊ खायोवसमियं ? खायोवसमियं तयावरणिज्जाणं कम्माणं
उदिण्णाणं खएणं अणुदिण्णाणं उवसमेणं ओहिणाणं समुप्पज्जति ।

अहवा गुणपडिवण्णस्स अणगारस्स ओहिणाणं समुप्पज्जति ।

§ १५. तं समासओ छव्विहं पण्णत्तं, तं जहा—आणुगामियं ? अणाणुगामियं २
वड्ढमाणं ३ हायमाणं ४ पडिवाति ५ अपडिवाति ६ ।

§ १६. से किं तं आणुगामियं ओहिणाणं ? आणुगामियं ओहिणाणं दुविहं
पण्णत्तं, तं जहा—अंतगयं च मज्झगयं च ।

§ १७. से किं तं अंतगयं ? अंतगयं तिविहं पण्णत्तं, तं जहा—पुरओ
अंतगयं १ मग्गओ अंतगयं २ पासतो अंतगयं ३ ।

§ १८. से किं तं पुरतो अंतगयं ? पुरतो अंतगयं से जहानामए केइ

१. चक्खुंदियं सं० ॥ २. जिब्भिंदियं मो० मु० ॥ ३. सूत्रमिदं प्रश्न-निर्वचनात्मक-
मप्युपलभ्यते—से किं तं भवपच्चइयं ? २ दुण्हं, तं जहा—देवाणं यं णेरइयाणं य । से किं तं
खयोवसमियं ? २ दुण्हं, मणुस्साणं यं पंचेदियतिरिक्खजोणियाणं य । जे० मो० डे० मु० । किञ्च
चूर्णि-वृत्तिकृतां नेदं प्रश्नोत्तरात्मकं सूत्रं सम्मतम् ॥ ४. °दियाणं खं० ॥ ५. सं० प्रतौ १६-२०
सूत्रेषु सर्वत्र अन्तगयं इति परसवर्णान्वितः पाठ उपलभ्यते ॥

पुरिसे उक्कं वा चुंडलियं वा अलायं वा मणिं वा जोइं वा पदीवं वा पुरओ काउं पणोळेमाणे पणोळेमाणे गच्छेज्जा । से तं पुरओ अंतगयं १ ।

§ १९. से किं तं मग्गओ अंतगयं ? मग्गओ अंतगयं से जहाणामए केइ पुरिसे उक्कं वा चुंडलियं वा अलायं वा मणिं वा जोइं वा पईवं वा मग्गओ काउं अणुकइडेमाणे अणुकइडेमाणे गच्छेज्जा । से तं मग्गओ अंतगयं २ ।

§ २०. से किं तं पासओ अंतगयं ? पासओ अंतगयं से जहाणामए केइ पुरिसे उक्कं वा चुंडलियं वा अलायं वा मणिं वा जोइं वा पईवं वा पासओ काउं परिकइडेमाणे परिकइडेमाणे गच्छेज्जा । से तं पासओ अंतगयं ३ । से तं अंतगयं ।

§ २१. से किं तं मज्झगयं ? मज्झगयं से जहानामए केइ पुरिसे उक्कं वा चुंडलियं वा मणिं वा जोइं वा पईवं वा मत्थए काउं गच्छेज्जा । से तं मज्झगयं ।

§ २२. अंतगयस्स मज्झगयस्स य को पइविसेसो ? पुरओ अंतगएणं ओहिणाणेणं पुरओ चेव संखेज्जाणि वा असंखेज्जाणि वा जोयणाणि जाणइ पासइ, मग्गओ अंतगएणं ओहिणाणेणं मग्गओ चेव संखेज्जाणि वा असंखेज्जाणि वा जोयणाणि जाणइ पासइ, पासओ अंतगएणं ओहिणाणेणं पासओ चेव संखेज्जाणि वा असंखेज्जाणि वा जोयणाइ जाणइ पासइ, मज्झगएणं ओहिणाणेणं सव्वओ सँमंता संखेज्जाणि वा असंखेज्जाणि वा जोयणाइ जाणइ पासइ । से तं आणुगामियं ओहिणाणं १ ।

§ २३. से किं तं अणाणुगामियं ओहिणाणं ? अणाणुगामियं ओहिणाणं से जहाणामए केइ पुरिसे एगं महंतं जोइद्वाणं काउं तस्सेव जोइद्वाणस्स परिपेरंतेहिं

१. १८-२० सूत्रेषु चुंडलियं स्थाने चुंडलिअं इति पाठः जे० मो० । १८-२० सूत्रेषु चुंडलिअम्वा अलायम्वा पदीवम्वा मणिम्वा जोतिम्वा इतिरूपः पाठः खं० प्रतौ वर्तते ॥ २. १८-२० सूत्रेषु अलायं वा पदीवं वा मणिं वा जोतिं वा पुरतो इति पाठः सर्वास्वपि सूत्रप्रतिषु दृश्यते । न खलु चूर्णि-वृत्तिकृतसम्मत्तः पाठः कुत्राप्यादर्शे उपलभ्यते, तथापि व्याख्याकृन्मतानुसारेणास्माभिः परावृत्य मूले पाठ उद्धृतोऽस्ति । अलायं वा मणिं वा पदीवं वा जोतिं वा पुरओ इति मु० पाठस्तु नास्मत्समीपस्थेषु आदर्शेषु ईक्ष्यते ॥ ३. काउं समुव्वहमाणे समुव्वहमाणे गच्छिज्जा जे० मो० मु० ॥ ४. 'मग्गओ.....पासइ' इतिसूत्रांशः 'पासओ.....पासइ' इतिसूत्रांशश्च खं० सं० प्रत्योः पूर्वापरक्रमव्यत्यासेन वर्तते ॥ ५. समत्ता चूपा० ॥ ६, ७. ओहिणाणं डे० ल० ॥ ८, ९. अगणिट्ठां खं० सं० ल० शु० ॥

परिपेरंतेहिं परिचोलेमाणे परिचोलेमाणे तमेव जोइट्ठाणं पासइ, अण्णत्थ गए ण पासइ, एवमेव अणाणुगामियं ओहिणाणं जत्थेव समुप्पज्जइ तत्थेव संखेज्जाणि वा असंखेज्जाणि वा संबद्धाणि वा असंबद्धाणि वा जोयणाइं जाणइ पासइ, अण्णत्थ गए ण पासइ । से तं अणाणुगामियं ओहिणाणं २ ।

५ § २४. से किं तं वड्डमाणयं ओहिणाणं ? वड्डमाणयं ओहिणाणं पैसत्थेसु अज्झवसाणट्ठाणेसु वट्टमाणस्स वट्टमाणचरित्तस्स विसुज्झमाणस्स विसुज्झमाणचरित्तस्स सव्वओ समंता ओही वड्डइ ।

जावतिया तिसमयाहारगस्स सुहुमस्स पणगजीवस्स ।

ओगाहणा जहन्ना ओहीखेतं जहन्नं तु ॥ ४५ ॥

१० सव्वबहुअगणिजीवा णिरंतरं जत्तियं भरेज्जंसु ।

खेतं सव्वदिसागं परमोही खेतनिदिट्ठो ॥ ४६ ॥

अंगुलमावलियाणं भागमसंखेज्ज, दोसु संखेज्जा ।

अंगुलमावलियंतो, आवलिया अंगुलपुहत्तं ॥ ४७ ॥

हत्थम्मि मुहुत्तंतो, दिवसंतो गाउयम्मि बोद्धव्वो ।

१५ जोयण दिवसपुहत्तं, पक्खंतो पण्णवीसाओ ॥ ४८ ॥

भरहम्मि अद्धमासो, जंबुदीवम्मि साहिओ मासो ।

वासं च मणुयलोए, वासपुहत्तं च रुयगम्मि ॥ ४९ ॥

संखेज्जम्मि उं काले दीव-समुद्दा वि होति संखेज्जा ।

कालम्मि असंखेजे दीव-समुद्दा उ भइयव्वा ॥ ५० ॥

२० काले चउण्ह वुड्डी, कालो भइयव्वु खेतवुड्डीए ।

वुड्डीए दव्व-पज्जव भइयव्वा खेत-काला उ ॥ ५१ ॥

सुहुमो य होइ कालो, तत्तो सुहुमयरयं हवइ खेतं ।

अंगुलसेदीमेत्ते ओसप्पिणिओ असंखेज्जा ॥ ५२ ॥

से तं वड्डमाणयं ओहिणाणं ३ ।

१. एवामेव मु० ॥ २. ओहिन्नाणं डे० ल० ॥ ३. पसत्थेहिं अज्झवसाणट्ठाणेहिं खं० मो० ॥

४. 'सायट्ठा' सं० ॥ ५. 'वीसं तु ल० । 'वीसंतो डे० ॥ ६. वि शु० । य मो० ॥

§ २५. से किं तं हायमाणयं ओहिणाणं ? हायमाणयं ओहिणाणं अप्सत्थेहिं अज्झवसायट्ठणेहिं वट्टमाणस्स वट्टमाणचरित्तस्स संकिलिस्समाणस्स संकिलिस्समाणचरित्तस्स सव्वओ समंता ओही परिहायति । से तं हायमाणयं ओहिणाणं ४ ।

§ २६. से किं तं पडिवाति ओहिणाणं ? पडिवाति ओहिणाणं जण्णं जहण्णेणं ५
अंगुलस्स असंखेज्जतिभागं वा संखेज्जतिभागं वा वालग्गं वा वालग्गपुहत्तं वा लिक्खं
वा लिक्खपुहत्तं वा जूयं वा जूयपुहत्तं वा जवं वा जवपुहत्तं वा अंगुलं वा अंगुलपुहत्तं
वा पायं वा पायपुहत्तं वा वियत्थिं वा वियत्थिपुहत्तं वा रयणिं वा रयणिपुहत्तं वा
कुच्छिं वा कुच्छिपुहत्तं वा धणुयं वा धणुयपुहत्तं वा गाउयं वा गाउयपुहत्तं वा
जोयणं वा जोयणपुहत्तं वा जोयणसयं वा जोयणसयपुहत्तं वा जोयणसहस्सं वा १०
जोयणसहस्सपुहत्तं वा जोर्यणसतसहस्सं वा जोयणसतसहस्सपुहत्तं वा जोयणकोडिं
वा जोयणकोडिपुहत्तं वा ◁ जोयणकोडाकोडिं वा जोयणकोडाकोडिपुहत्तं वा ▷
उक्कोसेण-लोगं वा पासित्ता णं पडिवाज्जा । से तं पडिवाति ओहिणाणं ५ ।

§ २७. से किं तं अपडिवाति ओहिणाणं ? अपडिवाति ओहिणाणं जेणं
अलोगस्स एगमवि आगासपंदेसं पासेज्जा तेण परं अपडिवाति ओहिणाणं । से तं १५
अपडिवाति ओहिणाणं ६ ।

§ २८. तं समासओ चउव्विहं पण्णत्तं, तं जहा-दव्वओ खेत्तओ कालओ
भावओ । तत्थ दव्वओ णं ओहिणाणी जहण्णेणं अणंताणि रूविदव्वाइं जाणइ
पासइ, उक्कोसेणं सव्वाइं रूविदव्वाइं जाणइ पासइ १ । खेत्तओ णं ओहिणाणी
जहण्णेणं अंगुलस्स असंखेज्जतिभागं जाणइ पासइ, उक्कोसेणं असंखेज्जाइं अलोए २०
लोयमेत्ताइं खंडाइं जाणइ पासइ २ । कालओ णं ओहिणाणी जहण्णेणं
आवलियाए असंखेज्जतिभागं जाणइ पासइ, उक्कोसेणं असंखेज्जाओ ओसप्पिणीओ

१. अप्सत्थेसुं अज्झवसायट्ठणेसुं सं० ॥ २. ओही हायति खं० सं० जे० मो० ॥ ३, ४. 'ज्जयभा' जे० मु० ॥ ५. पुहुत्त पुहुत्त पहुत्त शब्दाः सर्वास्वपि सूत्रप्रतिषु अनियततया दृश्यन्ते ॥ ६. विहत्थिं वा विहत्थिं० मो० मु० ॥ ७. धणुं वा धणुपुं० जे० मो० मु० ॥ ८. जोयणलक्खं वा जोयणलक्खपुहत्तं जे० मो० मु० ॥ ९. ◁ ▷ एतच्चिह्नमध्यवर्ती पाठः खं० सं० नास्ति ॥ १०. 'पंदेसं पासति तेण खं० शु० । 'पंदेसं जाणइ पासइ तेण जे० डे० ल० मो० ॥ ११. तत्थ इति खं० सं० ल० शु० नास्ति ॥ १२. लोयप्पमाणमेत्ताइं खं० सं० विना ॥ १३. उस्सप्पिणीओ ओसप्पिणीओ जे० डे० ल० मो० शु० ॥

उस्सप्पिणीओ अतीतं च अणागतं च कालं जाणइ पासइ ३ । भावओ णं ओहिणाणी जहण्णेणं अणंते भावे जाणइ पासइ, उक्कोसेणं वि अणंते भावे जाणइ पासइ, सब्बभावाणमणंतभांगं जाणइ पासइ ४ ।

§ २९. ओही भवपच्चतिओ गुणपच्चतिओ य वैणिओ एसो ।

५

तस्स य बहू वियप्पा, दब्बे खेत्ते य काले य ॥ ५३ ॥

णेरतिय-देव-तित्थंकरा य ओहिस्सऽबाहिरा होंति ।

पासंति सब्बओ खलु, सेसा देसेण पासंति ॥ ५४ ॥

से तं ओहिणाणं ।

[सुताइं ३०-३३. मणपज्जवणाणं]

१०

§ ३०. [१] से किं तं मणपज्जवणाणं ? मणपज्जवर्णाणे णं भंते ! किं मणुस्साणं उप्पज्जइ अमणुस्साणं ? गोयमा ! मणुस्साणं, णो अमणुस्साणं ।

[२] जइ मणुस्साणं किं सम्मुच्छिममणुस्साणं गब्भवक्कंतियमणुस्साणं ? गोयमा ! णो सम्मुच्छिममणुस्साणं, गब्भवक्कंतियमणुस्साणं ।

१५

[३] जइ गब्भवक्कंतियमणुस्साणं किं कम्मभूमिअगब्भवक्कंतियमणुस्साणं अकम्मभूमिअगब्भवक्कंतियमणुस्साणं अंतरदीवगगब्भवक्कंतियमणुस्साणं ? गोयमा ! कम्मभूमिअगब्भवक्कंतियमणुस्साणं, णो अकम्मभूमिअगब्भवक्कंतियमणुस्साणं, णो अंतरदीवगगब्भवक्कंतियमणुस्साणं ।

२०

[४] जइ कम्मभूमिअगब्भवक्कंतियमणुस्साणं किं संखेज्जवासाउयकम्मभूमिअगब्भवक्कंतियमणुस्साणं असंखेज्जवासाउयकम्मभूमिअगब्भवक्कंतियमणुस्साणं ? गोयमा ! संखेज्जवासाउयकम्मभूमिअगब्भवक्कंतियमणुस्साणं, णो असंखेज्जवासाउयकम्मभूमिअगब्भवक्कंतियमणुस्साणं ।

१. 'सेणं पि णणंते खं० ॥ २. 'भागो ४। खं० चू० ह० ॥ ३. वणिओ दुविहो हपा० मपा० ॥ ४. तस्सेय सं० ॥ ५. इयं गाथा चूणिक्कट्ठिने स्वीकृता ॥ ६. सम्मत्तं ओहि० खं० ॥ ७. 'णाणपच्चकखं मु० ॥ ८. 'णाणं भंते ! जे० मो० ॥ ९. मणूसाणं सं० । एवमग्रेऽपि अस्मिन् ३० सूत्रे सर्वत्र ज्ञेयम् ॥ १०. उप्पज्जइ इति खं० सं० नास्ति ॥ ११. कम्मभूमिअगब्भ' मो० मु० ह० म० विनाऽन्यत्र । एवमग्रेऽपि अस्मिन् ३० सूत्रे सर्वत्र ज्ञेयम् ॥

उयकम्मभूमिअगम्भवक्कंतियमणुस्साणं ? गोयमा ! इड्ढिपत्तअपमत्तसंजय-
सम्मदिट्ठिपज्जत्तगसंखेज्जवासाउयकम्मभूमिअगम्भवक्कंतियमणुस्साणं, णो अणिड्ढि-
पत्तअपमत्तसंजयसम्मदिट्ठिपज्जत्तगसंखेज्जवासाउयकम्मभूमिअगम्भवक्कंतियमणुस्साणं
मणपज्जवणाणं समुप्पज्जइ ।

§ ३१. तं च दुविहं उप्पज्जइ, तं जहा-उज्जुमती य विउलमती य ।

§ ३२. तं समासओ चउव्विहं पण्णत्तं, तं जहा-द्ववओ खेतओ कालओ
भावओ । तत्थ द्ववओ णं उज्जुमती अणंते अणंतपदेसिए खंधे जाणइ पासइ, ते
चेव विउलमती अंब्हहियतराए जाणति पासति ? । खेतओ णं उज्जुमती अहे
जाव ईमीसे रयणप्पभाए पुढवीए उंवरिमहेट्ठिलाइं खुड्ढागपयराइं, उड्ढं जाव
जोतिसस्स उवरिमत्तंले, तिरियं जाव अंतोमणुस्सखित्ते अड्ढाइज्जेसु दीव-समुद्देसु
पण्णरससु कम्मभूमीसु तीसाए अकम्मभूमीसु छप्पण्णाए अंतरदीवगेसु
सण्णीणं पंचेदियाणं पज्जत्तगाणं मणोगते भावे जाणइ पासइ, तं चेव विउलमती
अड्ढाइज्जेहिं अंगुलेहिं अंब्हहियतरागं विउलतरागं विसुद्धतरागं वितिमिरतरागं

१. तं च दुविहं उप्पज्जइ इति खं० सं० नास्ति । तं जहा-तं दुविहं-उज्जुं ल० ॥ २. उप्पज्जइ
इति शु० नास्ति ॥ ३. विमलमती खं० ॥ ४. द्ववओ ४ । द्ववओ ल० ॥ ५. तत्थ इति खं०
सं० ल० नास्ति ॥ ६. अंब्हहियतराए विउलतराए विसुद्धतराए वितिमिरतराए जाणति जे०
डे० मो० ल० । अंब्हहियतराए विसुद्धतराए वितिमिरतराए जाणति खं० सं० । एतयोः
पाठभेदयोः प्रथमः सूत्रपाठभेदः श्रीमलयगिरिपादैः स्ववृत्तावाहंतोऽस्ति, द्वितीयः पुनः पाठभेदो
भगवता श्रीअभयदेवसूरिणा भगवत्यामष्टमशतकद्वितीयोद्देशके मनःपर्यवज्ञानविषयकसूत्रव्याख्याना-
वसरे जहा नंदीए [पत्र ३५६-२] इति सूत्रनिर्दिष्टनन्दिसूत्रपाठोद्धरणे तद्व्याख्याने [पत्र ३५९-२]
चादृतोऽस्ति । चूर्णि-हरिभद्रवृत्तिसम्मतस्तु अत्रत्यः पाठः शु० आदर्श एव उपलभ्यते ॥ ७. उज्जुमती
जहत्तेणं अंगुलस्स असंखेज्जभागं उक्कोसेणं अहे जाव मु० । नोपलभ्यते कस्मिंश्चिदप्यादर्शोऽयं मु०
पाठः, नापि चूर्णिकृता वृत्तिकृद्भ्यां चाऽयं पाठः स्वीकृतो व्याख्यातो वा वर्तते । अपि च-श्री-
अभयदेवाचार्येणापि भगवत्यां अष्टमशतकद्वितीयोद्देशके नन्दीपाठोद्धरणे [पत्र ३६०-२] नायं पाठ
उल्लिखितो व्याख्यातो वाऽस्ति । नापि विशेषावश्यकादौ तटीकादिषु वा मनःपर्यवज्ञानक्षेत्रवर्णनाधिकारे
जघन्योक्तृस्थानचिन्ता दृश्यते ॥ ८. इमीए ल० ॥ ९. उवरिमहेट्ठिलेसु खुड्ढागपयरेसु, उड्ढं खं०
सं० । उवरिमहेट्ठिले खुड्ढागपयरे, उड्ढं खं० सं० विना मलयगिरिवृत्तौ च ॥ १०. तलो खं० सं०
शु० ॥ ११. <> एतच्चिह्नमध्यगतः पाठः खं० सं० जे० ल० नास्ति । श्रीमद्विरभयदेवा-
चार्यैर्भगवत्यामष्टमशतकद्वितीयोद्देशके नन्दीसूत्रपाठोद्धरणे [पत्र ३५९] तथा श्रीमलयगिरिसूरिपादैः
एतत्सूत्रव्याख्याने एव सूत्रपाठ आदृतोऽस्ति ॥ १२. इज्जेहिमंगुं मो० मु० ॥
१३. अंब्हहियत ॥ विसुद्धतरं वितिमिरतरं खेतं इति हरिभद्र-मलयगिरिवृत्तिसम्मतः
सूत्रपाठः जे० मो० ॥

